Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

L'IMPULS DE LA LECTURA
> Una estratègia per al l'èxit escolar

Poesia de Joana Raspall

Jornada El Gust per la Lectura

Curs 2011-2012

Presentació a càrrec de
Josep-Francesc Delgado

Comentaris dels participants en els fòrums de la Joana Raspall:

“*He treballat alguns poemes amb els meus alumnes i veus com se'ls il·lumina la cara,* ***com els afloren sentiments i emocions i, sobretot****, que* ***al final et diuen: "he pogut comprendre el poema“***

“A partir d'aquesta experiència et demanen llegir més poesia.”

Montserrat Valero López

La clau per resoldre bé les proves de competències bàsiques no són les proves de competències bàsiques, sinó una altra cosa:

Activitats de motivació

Activitats de comprensió i creació poètica

Activitats de poètica, retòrica i escriptura

LES EINES MÉS POTENTS DE CREACIÓ DE GUST PER LA LECTURA

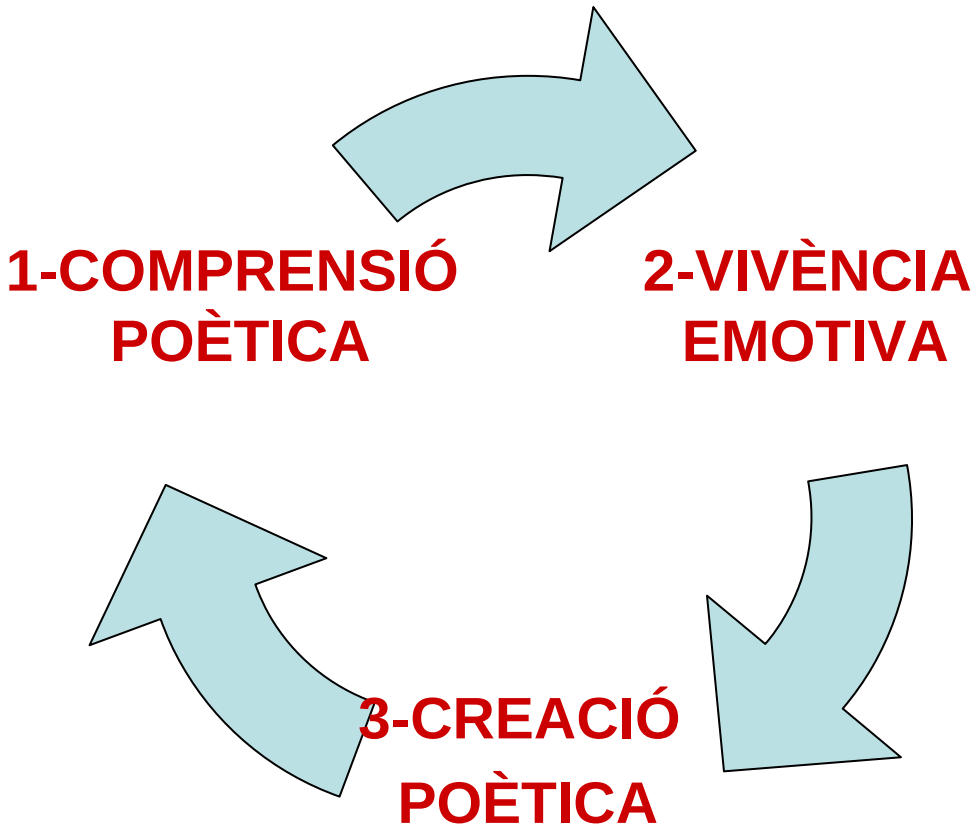

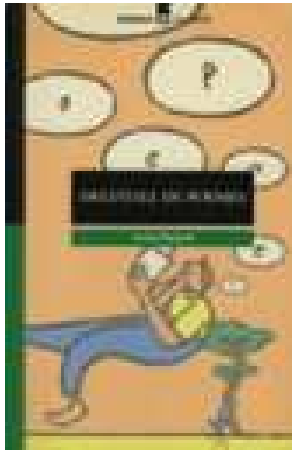

El gust per la lectura 2012

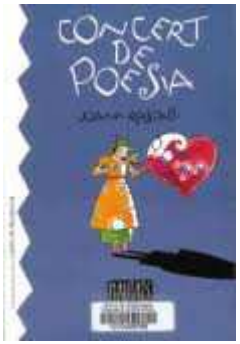

On quedaran penjades les propostes didàctiques d’aquesta sessió?

http://www.xtec.cat/web/projectes/lectura/gustperlalectura/materialdidactic

EIXAM d'amics de la JOANA RASPALL

eixamdamicsdelajoanaraspall@gmail.com

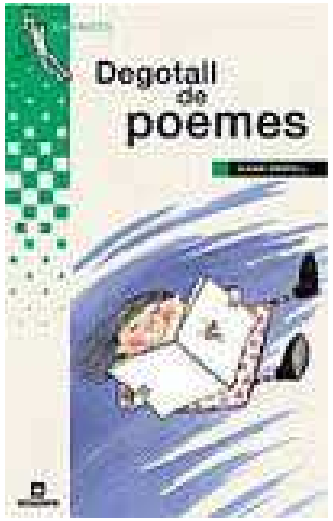

La situació d'edició dels llibres de Joana Raspall: incorporem la lectura dels llibres sencers (fase 2) a més de la lectura de poesies esparses (fase 1).

www.viulapoesia.com

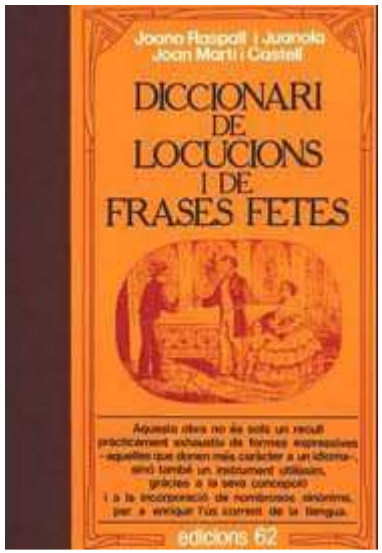

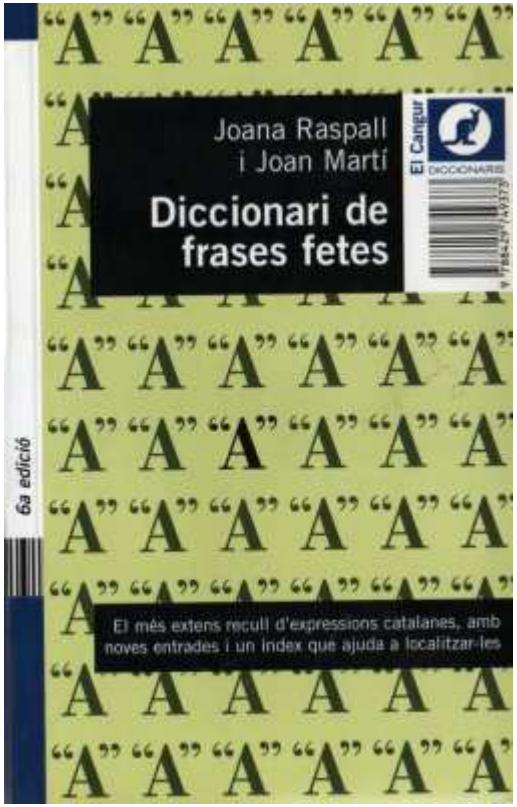

Escoltem-la!

http://www.youtube.com/watch?v=zGvKiGFWIso

Recitem-la!

http://www.youtube.com/watch?v=Q_NCN-0lwwE&feature=related

Comentaris dels participants en els fòrums de la Joana Raspall:

“Les possibilitats didàctiques són infinites!”

“Es tracta de fer entrar els nens de petits en aquest món poètic a través del que cada dia toquen i senten, és a dir, aproximar-los a la natura a través dels sentits.”

Alguns exemples:
Sentit del gust: *De Setembre*
“Tens el gra tan dolç i ros que sembla d’aigua emmelada”.

L’oïda: *Del cant del grill*
“Com més calda, més bé jo estic; ella rondina, i jo “ric ric”

La vista: *De l’estany*
“El cel que s’hi emmiralla, amb sorpresa es veu desfigurat pel tremolor”

Rosa Maria Ollé

CICLE INICIAL

Activitats de motivació

NÚVOLS

Núvol negre, núvol blanc,
t a t a t a t
ritme trocaic
les cabòries se me'n van.
amb vosaltres, cel enllà.

Si em tornessin a venir,
desfeu-les en llagrimetes
i ruixeu tot el camí.

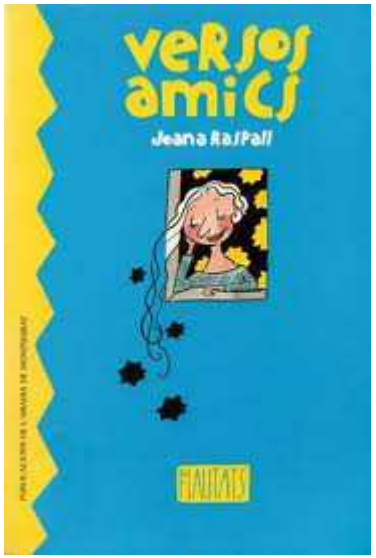

Activitat:

Imagina't com és la persona que ha escrit el poema ***Núvols.***

Com creus que se sentia quan el va escriure?

Imagina què li havia passat.

Dibuixa la cara de Joana Raspall tal com te la imagines. Un cop l'hagis dibuixada busca a internet fotos de Joana Raspall i digues si és com te la imaginaves.

“Estic una mica sorda (…) Fer diccionaris és treballar la llengua. ***Fer poemes és treballar els sentiments.*** *(…) Per fer un poema primer has de mirar que s’entengui”*

Joana Raspall

Vídeos i entrevistes a la Joana Raspall:

http://www.youtube.com/watch?v=vnG1z6EejpA

http://vimeo.com/11376359

GENER

En la nit, tres mudats
a a t a a t
titme anapèstic
cavallers fan sa via.
Són tres reis d'Orient
que han sortit d'un país
sense nom.

Si teniu en el cor fantasia
inventeu-ne un de bell
per al món més feliç.

Joana Raspall.
Degotall de poemes.
Ed. La Galera

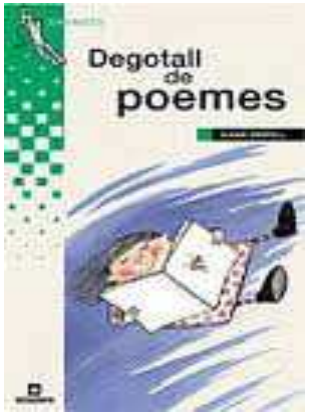

Activitat:

Llegim el poema *Gener*.

Dibuixa la persona més bona i generosa que t'estimis. Pot ser el rei mag, el pare Noël, algú de la família, un amic o, si vols, algú altre o fins i tot un personatge inventat.

EL CANT DEL GRILL

Nit estiuenca,
nit de calor.
L'herba s'asseca,
però jo, no.
Com més fa calda,
més bé jo estic;
ella rondina,
i jo, ric.., ric...

Joana Raspall.

Serpentines de versos. P.A.M.

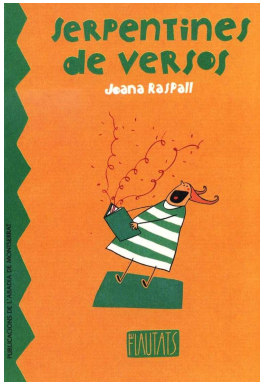

Activitats:

• Llegeix aquest poema que parla d'un grill. Saps què és un grill? N'has sentit alguna vegada algun? Si no l'has sentit busca per internet a veure si en trobes el cant. Si no el trobes en català pots intentar-ho en una altra llengua fent servir primer un traductor.

• Després busca informació de l'animal que més t'agradi i en farem un mòbil. Necessitaràs fil, baretes, una mica de filferro, full de paper o cartolina, estisores per retallar i llapis de colors per pintar-lo.

Informació sobre com fer mòbils a la xarxa:
http://www.dibujosparapintar.com/manualidades_movil_mar.html

A CLASSE

No es deu pensar que l'he vista
quan de reüll em mirava
mentre jo feia el distret...
Escric, i la mà em tremola...
a més de fallar el problema,
ni sé les faltes que he fet!

Joana Raspall.
Concert de poesia. P.A.M

Activitat:

Llegeix aquesta poesia.
Què creus que li passa,
a l'infant del poema?
Dibuixa aquest infant a
l'aula.

Activitats de comprensió i creació poètica

Activitat:

Ara llegirem aquests dos poemes en veu alta. Després de llegir-los en triarem un i mirarem de trobar tres o quatre gestos que representin diferents versos. Finalment farem aquests gestos a mesura que un de nosaltres reciti el poema.

LA ROSA

Per fer més duradora la gràcia al jardí,
atura la mà!
No cullis la rosa!
La que ara és desclosa
mai més pot florir.

L'ESTANY

Quan els ocells, per beure, besen l'aigua,
l'estany es torba pres d'emoció.
El cel que s'hi emmiralla, amb sorpresa,
es veu desfigurat pel tremolor.

Joana Raspall. *Concert de poesia.* P.A.M.

Emocions i sentiments

Tranquil·litat

Satisfacció

Estimar

Respectar

Emocionar-se

Consol

Dolçor

Felicitat

Activitat:

Identificar emocions i sentiments que apareixen en els poemes de la Joana Raspall.

INVITACIÓ

He trobat uns quants mots
al món de la poesia,
no vull quedar-me'ls tots!
Si t'agrada llegir
et faran companyia,
ens els podem partir.

Activitat:

Escolta com Joana Raspall recita els seus poemes i després intercanvia impressions amb els companys.

Viulapoesia:
http://lletra.uoc.edu/ca/joana-raspall-multi#multimedia13744

Poemes al balcó

Poemes al balcó, penjat en una de les finestres de l'Ajuntament de Cocentaina

Activitat:

D’aquesta activitat, en direm els **poemes al balcó**. Cadascú rebrà una cartolina amb la silueta d’un test i d’una planta. De tots els poemes que hem llegit, en triarà un i l’escriurà a la cartolina amb decoracions.

Finalment penjarem els poemes al balcó o en un lloc visible de l’escola.

Pots mirar com queda i les cartolines en aquest web:
http://bibliopoemes.blogspot.com/2010/11/poemes-al-balco-poemas-en-el-balcon.html

Activitats de poètica, retòrica i escriptura

LA ROSA

Per fer més duradora
la gràcia al jardí,
atura la mà!
No cullis la rosa!
La que ara és desclosa
mai més pot florir.

Joana Raspall.
Concert de poesia. P.A.M.

Activitat:

Llegeix *La rosa* i escriu tres coses que pensis que pots fer perquè els qui t'envoltin siguin més feliços, poden ser persones o coses de la natura.

NÚVOLS

Núvol negre, núvol blanc,
les cabòries se me'n van.
amb vosaltres, cel enllà.
Si em tornessin a venir,
desfeu-les en llagrimetes
i ruixeu tot el camí.

Joana Raspall. *Versos amics.* P.A.M.

Activitat:

Has tingut cabòries com aquest núvol alguna vegada? Escriu les coses que treuen més les cabòries.

CICLE MITJÀ

Activitats de motivació

Comentaris dels participants en els fòrums de la Joana Raspall:

Tema: línies didàctiques

"M'ha agradat *Amb tonades velles* perquè pots, d'una manera divertida i propera, introduir els nens en l'escriptura de poemes, ja que la musicalitat i el ritme hi són incorporats. M'ha fet pensar en una entrevista al poeta Joan Margarit que vaig veure no fa massa per la tele. Ell donava alguns consells per als poetes que comencen i deia que copiessin, que no tinguessin por de copiar dels poetes ja consolidats: Copiar, fer-se'ls seus i, llavors, fer els seus. Això és una mica el que fa Joana Raspall amb les cançons populars, partir de la tradició més arrelada per crear i fer-nos sentir més nostres els seus poemes"

Tema: els valors

"Aprenguem el respecte per la natura amb *El nen de la Bici* i els beneficis d'estar-hi en contacte amb *Descans*, a acceptar com som amb *La balena*, a posar-nos en la pell de l'altre a *El meu amic en Joan*...i així anem trobant, voltat tot d'imaginació i fantasia, un món per créixer tot llegint."

Anna Pla Bayot

Llegir, cantar, compondre poemes

Vídeo “La màgia de la poesia”

http://www.youtube.com/watch?v=mjYVcFs_2yM

Visualitzar la imatge poètica o el poema sencer

Cal fer-ho: són experts en lectura d’imatges de TV i cinema o publicitat.

Però els costa molt visualitzar la imatge poètica.

Activitat:

Relaciona els poemes amb aquestes fotografies.

Poemes:

L'ametller tallat
El bosc
El taronger
El cirerer

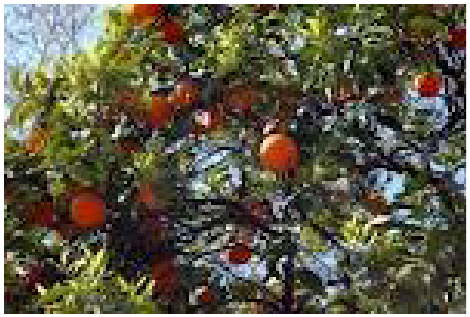

Activitat:

“El bosc dels llibres”
Biblioteca de Parets del Vallès

Aquí farem un bosc de llibres virtual.

1. Tria una poesia d’un arbre o un animal que t’agradi i l’escrius de manera que quedi bonica.

2. Dibuixa l’arbre o animal. Pots ajudar-te buscant imatges per internet per visualitzar-lo millor.

3. Finalment recitarem els poemes i els penjarem en algun lloc visible.

www.elpuntavui.cat/noticia/article/2-societat/5-societat/54721-safegeixen-cinc-nous-arbres-al-bosc-dels-llibres-de-parets-del-valles.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mesSocietat&utm_source=rss&utm_medium=mesSocietat&utm_campaign=rss

Plàstica

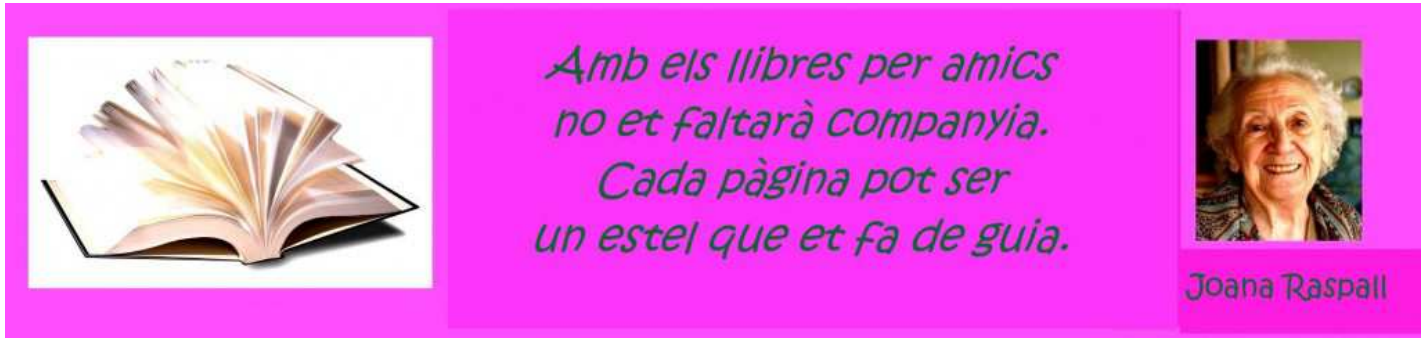

Les classes de biblioteca a l'Escola Estalella Graells

Punt de llibre a la
Biblioteca Armand Cardona Torrandell de Vilanova i la Geltrú

Activitat:

Representa amb pastelina, fang o cartró un d'aquests poemes:

E*ls castellers*
Molí de vent
Muntanya nevada
La balena

Després ho situaràs tot a dins d'una capsa que s'obre o es tanca.

Imatge:
http://joanaraspall.wikispaces.com/08+Fotos+i+v%C3%ADdeos

Activitat:

Tria un dels poemes de l'exercici anterior. Escriu-lo i decora'l. Després construirem un mural a classe i el penjarem.

Activitats de comprensió i creació poètica

Activitat:

Reordena els versos d'un poema de manera que es llegeixi bé. Assigna cada vers al número que li correspongui.

En cada gota un missatge.	1
Per un mar on fos escrit	2
Fent un fantàstic viatge	3
Ho voldria entendre tot	4

Completar

Activitat:

Canvia els espais buits de *La cançó del poeta,* per unes altres paraules que tinguin sentit. Fes-ho segons la teva imaginació.

Si fos.....

amb..... jugaria.

Si fos.....

.....besaria,

i si fos .....

..... em perdria,

Activitat:

oren	eta
plomis	sol
gran	ota
pa	ó
llu	na
ge	gant
bal	ena
car	gol
po	ni
co	nill

Observa aquestes paraules que utilitza la Joana: oreneta plomissol granota balena paó cargol lluna poni gegant conill

Divideix les paraules i posa cada fragment en una columna diferent. Uneix els fragments de manera que creïs éssers nous.

Noms inventats: plomisena, gransol, panill, lluni...

Ara escriu el primer vers d'un poema sobre aquest ésser inventat.

Amb l'ajut d'un company acaba el poema.

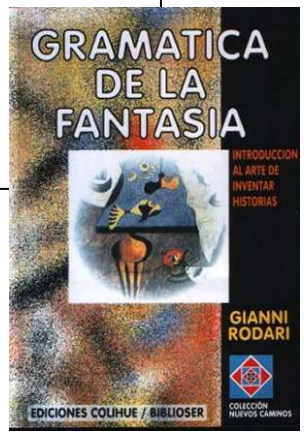

Educació emocional

Activitat:

Llegeix *La ballarina*.

Descriu dues coses que t'agradaria viure a poc a poc com la tortuga.

Activitat:

Llegeix *El bosc*.

Digues què és el que agrada més del bosc a Joana Raspall i explica què és el que t'agrada més del bosc a tu.

Activitat:

Llegeix *Adolescent*
Explica què li passa a l’adolescent amb el noi.

Activitat:

Llegeix *El paó*.

Per què el faisà rebutja el paó? Que ha de tenir una bona amistat?

El concepte de bon amic

Activitat:

Llegeix *El meu amic Joan*
Convertim la poesia en un diàleg entre el nen i en Joan i representem-la.

Després pensem què podríem fer perquè en Joan fos bona persona. Ens ho apuntem, ho exposem i triem les iniciatives que ens semblin millor.

Finalment hi afegim les solucions que hem proposat en forma de diàleg i el tornem a representar...

Activitats de mètrica, poètica retòrica

Activitat:

1) Un rodolí és un parell de versos que rimen. Llegiu i observeu aquests rodolins:

Tinc un gat petit
que és molt divertit.

Campaneta la ning-ning,
qui la troba jo la tinc.

2) Sabries trobar els rodolins d'aquest poema? Pinta del mateix color els dos versos que fan un rodolí.

CARGOL, TREU BANYA...

Cargol, treu banya,
el cel té una lleganya,
quan li caurà,
l'hort es mullarà.
Cargol, treu bava,
surt a la nit blava,
podràs menjar
tant com et plaurà!
Et veu la lluna,
deixa-li una engruna
d'aquesta col,
que ella també en vol.

Joana Raspall

CICLE SUPERIOR

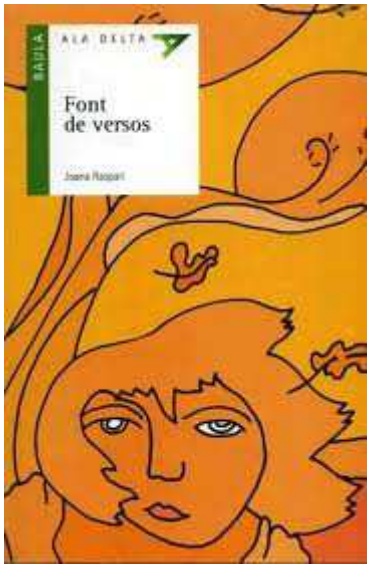

Joana Raspall. *Font de versos*. Ed. Baula,
col. Ala Delta, sèrie verda núm 5

Joana Raspall diu la bicicleta

http://www.youtube.com/watch?v=H0QCgqW2b9c

Activitats de motivació

Activitat:

Sentiments i emocions

Ara prepararem la recitació dels poemes apuntats a la graella. Quan els anem recitant anotarem a la graella de quina cosa creiem que parlen.

	AMIS-TAT	ESTIMAR, ENAMO-RAMENT	MANCA DE LLIBERTAT	PENA I CONSOL	ESTRÈS	SUPERA -CIÓ, CONQU ES-TA	DESIG, SOMNI	INCERTE-SA, DUBTE	SOLI-TUD BEN VISCU-DA	GELO-SIA	POR
EL CONFIDENT (Pàgina 49)											
NOMÉS (Pàgina 52)											
DESORIENTACIÓ (Pàgina 54)											
EL CARRER DESERT (Pàgina 27)											
EL DOFÍ (Pàgina 84)											
M'AGRADARIA (Pàgina 51)											
LA MUNTANYA (Pàgina 31)											
CONSOL (Pàgina 56)											
JOCS (Pàgina 43)											
BONDAT (Pàgina 88)											
L'ESPANTALL (Pàgina 92)											

Comentaris dels participants en els fòrums de la Joana Raspall:

Tema: pistes per treballar els poemes:

“De tots els poemes llegits, se’n pot extreure un aprenentatge, i poden ser la base per treballar i reflexionar en una hora de tutoria. Per exemple en:

“Diversitat”- El desconeixement d’altres cultures fa més difícil l’acceptació dels altres.

“Amics”– L’amistat és molt més que el color de la pell, que els costums, que la llengua que parlem...

“El dofí”- L’acceptació del seu rol, però no la venda d’un mateix.”

Rosa Casany Mora

Activitats de comprensió i creació poètica

Activitat:

Llegeix *La paraula més bonica.* Pensa després la paraula que és més bonica per a tu i escriu-la.
La capça de les paraules boniques.

Cadascú pensarà una paraula bonica, i la recollirà en una targeta incloent una breu definició, el sentiment que li provoca i un dibuix per il·lustrar-la.

A més a més, cadascú apadrinarà aquesta paraula durant una setmana i prendrà el compromís d'utilitzar-la sovint durant aquest temps.

Activitat:

Llegeix el poema *Pensaments de bé.*

Reflexionem sobre el que diu la Joana: *són “un bàlsam de paraules dolces” per fer feliç algú.*

Escrivim pensaments bons per animar i fer feliços als altres.

Els posem en una bossa i cadascú n’agafa un a l’atzar i se l’emporta com un regal.

Activitat:

Llegeix la poesia *Jocs*. Per què el protagonista opta per jugar amb el gos en comptes de l'ordinador?

Activitat:

Llegeix *El confident*. Explica de quines maneres que t'hagin fet feliç es poden fer amics i amigues a l'escola segons la teva experiència.

Activitat:

Llegeix *El dofí*.

La poesia planteja un tema sensible amb la mena de delicadesa que Joana Raspall sap tenir: la privació de llibertat dels animals per a diversió dels humans.

Joana Raspall es posa en el lloc del dofí i ens demostra com pot arribar a ser de cruel la humanitat quan no es posa en el lloc dels altres éssers vius.

Podries escriure una poesia sobre animals que es trobi en una situació semblant? Per exemple: un ocell engabiat, un elefant al circ, un lleó al parc zoològic o qualsevol altre que se t'acudeixi.

Activitat:

Llegeix el poema *Amics.* Escriu cinc coses que apareguin al poema i que indiquin amistat.

Activitat:

Llegeix *Coneixença.*
Escriu un retrat breu sobre com t'imagines que és la noia dibuixada per Tàssies que apareix d'esquena.

Activitat:

Llegeix *l'Internauta reposa*. Identifica sensacions negatives i sensacions positives.

Penseu coses que ens passen i ens fan sentir cansats o malament. Doneu algun consell per poder-ho compensar i passar un bon moment. En aquests consells intenteu utilitzar un llenguatge poètic com fa la Joana Raspall.

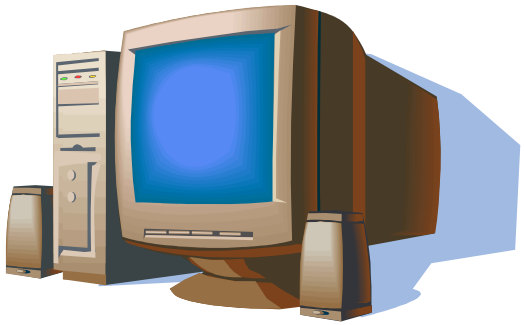

Activitat:

Posa un títol en aquests versos, i després mira si has coincidit amb el títol que hi posa Joana Raspall.

Busca també la definició de la paraula escrita en negreta.

.....

Quina pluja tan dolça
llisca sobre les coses!
És un vel de carícies,
és un bres de cançó.
De les branques florides
pengen gotes perlades,
diamants que fulguren
amb un lleu tremolor.

Completar el poema

AQUÍ

Aquest arbre, aquesta font,
_____ mar, aquesta plana...
són ____ crit que ens agermana,
i ____ nostre cor hi respon.
Amb tants llaços ___'han lligat
que, si ____ trencava, algun dia,
enlloc del món trobaria
cap racó tan estimat.

Activitat:

Completa les paraules que falten en aquest poema. Pensa en un lloc que t'estimis molt i fés un poema semblant

Activitat:

Fixa’t en els primers versos del poema *Paper reciclat*.

La Joana dóna vida i posa sentiments a un objecte.

Fes un nou poema donant vida a un altre objecte.

Activitats de mètrica, poètica retòrica

Identificar el tipus de rima

Activitat:

EL CARRER DESERT

Miro el meu carrer desert.
El sol s'ha emportat la gent,
que la mar, de lluny, la crida.
Desert i tot, quanta vida
al meu balcó, roig i ardent
de clavells que s'hi han obert!

Fixa't en la rima d'aquesta estrofa.

Quina és l'estructura que correspon a aquest poema?

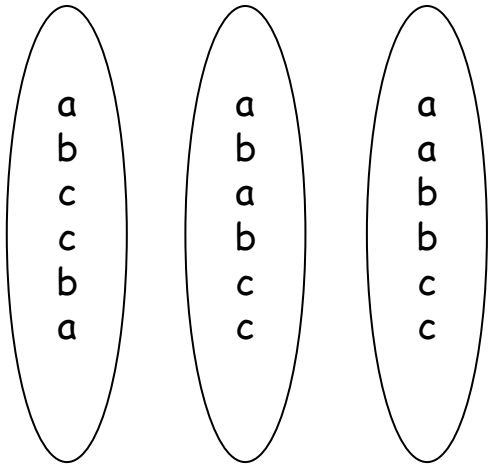

Escriu una estrofa amb la mateixa estructura.

Fins un altre dia!!!